

עלון קיבוץ ניר דוד (תל עמל) אוקטובר 2022

צילום: קורונה מגס

מה בעלון

עלון אוקטובר סובב את חג הסוכות מהיבטים שונים:
מפירות ותנובת הגידולים החקלאיים
מפירות החינוך – ילדי כיתה א'
מפירות הגיל – רוני גופר בת 80 ויש לה פרספקטיבה
מפירות עצי הפרי שאנו מגדלים בגינות
דרך החן – התחקות אחר החרוסטים
דרך האסי שלנו – חג המים שנחוג בסוכות
ובכלל – חגו של האסי, על שימושיו השונים
ונקנח בסיכום חג הסוכות השתא

ועוד בעלון ענייני קהילה שונים:
תודות וברכת החלמה
ספסל חדש וסיכום שנת מצווה
שאלתא וביטוח דירה
בית התרבות והמלצה על ספר
וכמובן: חתונות לרוב, ימי הולדת, לידה
ותשבץ

עלון מס. 10 בשנת 2022, מס. 2288 למניין עלוני הקיבוץ

שותפים לעלון: אורי קלס / אלון רבטל / אשר אינדיך / חיים נפתליס / מיכה לוי /
משפחת קרונר / נוהר רבטל / סמדר יחיאלי / עינת אזולאי / רוני גופר
ברכות: משפחת גופר / משפחת גלר / משפחת הרצוג (אוסי ושי) / משפחות ויינר /
משפחת שריקי / קרין רבינוביץ'-מרום / שירי פירדמן
סיפורי האסי מתוך עבודת גמר של דגנית פרג ב-1986. סיפרו: אממה פרמינגר / איזק פרמינגר /
אלה שפיר / אסתר נשר / זאב שדמי / זכריה מוזר / חילק גולדוונדר / יהושע לוריא /
משה להב / צבי בהיר / שרה טל

עיצוב הלוגו החדש: עדי מידה
עיצוב דפי כיתה א': יעל הלפרין-קרונר
צילומים: ארכיון ניר דוד / גד"ש ניר דוד / נעורים / פרטיים / קורונה מגס
הפקת העלון בגרסת עיתון: כרמית מוזר-נגלר
תודה מיוחדת ליהודית אייל, ארכיונאית הקיבוץ, על חומרי הארכיון וההגהה

עורכת: סמדר יחיאלי
עלון פנימי, כל הזכויות שמורות

אלון רבטל – מנהל הגד"ש סקירה של הענף

במטעים

גידול הדגל שלנו הוא המנגו, שגם בו יש ירידה ברוחיות, בגלל שער המטבעות (ביצוא) ובגלל התייקרות המים. הזן המוביל שאנחנו מגדלים הוא ה"קיט", שנשאר ירוק גם בהבשלה. לאחרונה יש דרישה בשוק למנגו צבעוני (שמקבל צבעים בהבשלה), וגם הדבר הזה שוחק את הרוחיות. בזכות היבולים הגבוהים הענף הזה שומר על רווחיות.

לפני שנתיים נכנסנו לשותפות עם מסילות במטעים הסובטרופיים. השותפות קנתה 64 דונם מנגו קיים. לפני שנה שתלנו 130 דונם ויש תכנית לשתול עוד ולהגיע לסה"כ 400 דונם מנגו. האדמות הן של מסילות, הניהול והעבודה הם שלנו.

אנחנו מגדלים גם תמרים מזן מג'הול, זן שהרוחיות שלו נשחקה חזק בכל הארץ (בבקעה ובערבה יש משקים שירדו מסף הרוחיות בגידול זה).

נשאר מטע לא גדול של אשכולית אדומה, שנחלשה ביצוא והולכת לתעשייה.

יש לנו גם 11 דונם של אבוקדו לזרעים. הזרעים נמכרים למשתלות שמגדלים אותם לכנות עליהן "מרכיבים" את הזנים השונים. הכנות הישראליות מבוקשות בכל העולם ויש בכך פוטנציאל גדול.

יש גם גידול חדש של ליצי', עליו נכתב בהרחבה לפני חודשיים.

יש גידול חדש יחסית של לולבים, שיש לו פוטנציאל בגלל השקל החזק ובגלל הביקוש שרק עולה בשוק המקומי (קשור לגידול באוכלוסייה דתית-חרדית). באיזור שלנו מתברר שהלולב הוא בעל איכות טובה – התיוקמת שלו (ה"שפיץ" של הלולב) נשארת סגורה, דבר שמעלה מאוד את מחירו.

בדיקת התיומת של הלולב (תמונה מהאינטרנט)

קיבלנו את השם "לולבי דוד" שכבר הפכו למותג. מחודש מרץ מתחיל קטיף הלולבים (לולב הוא ענף חדש של דקל שעדיין לא נפתח). הענפים נשלחים לאיחסון מיוחד בשלוחות, הנקרא "שימור עמוק" (או שימור של לולבים), והם גם אלו שמשווקים את הלולבים לקראת חג הסוכות. אנחנו קוטפים עד 15 לולבים לעץ כל שנה. לולב נחשב איכותי אם הוא נלקח מעצים צעירים (עד 12 שנים). לכן כל כמה שנים אנחנו נוטעים עצים חדשים. חצי מהכמות נשלחת לארה"ב. הלולבים שהכי נחשבים, הם הטריים; אלו שנקטפים מט' באב עד החגים.

אנחנו גם מנסים פיילוט חדש של גידול פסיפלורה, שזהו צמח מטפס, שחייב קונסטרוקציה עליה מדלים את הצמחים. מדובר בזן פטנט שעמיד למים מלוחים. את הניסיונות בזן הזה עושה אדם ממעוז חיים ואנחנו מספקים לו את "בית הגידול". הפסיפלורה נשתלה במטע המג'הול. מתחנו בין השורות כבלים עליהם היא מטפסת וסכך הענפים משמש לה רשת צל. שתלנו 1500 שתילים של פסיפלורה ב- 20 דונם מטע. שני הגידולים נהנים מאותה מכסת מים. הפרי של הפסיפלורה מהזן החדש גדול פי שניים ויותר מהפרי המוכר. אין צורך בהאבקה ידנית (תהליך יקר), ואנחנו מקווים לראות תוצאות יפות.

לסיכום: בשנים האחרונות הייתה מגמה ארצית להפוך שטחי גידולי שדה למטעים. בשנתיים האחרונות יש ירידת מחירים כללית באבוקדו ובמנגו, ועדיין הרחיבת בגידולים אלו עולה על גידולי השדה, שם העלייה במחירי המים מקשה יותר.

פיילוט של גידול פסיפלורה בתוך מטע תמרים

צילום: גד"ש ניר דוד

אוקטובר 2022

בגידולי שדה

אנחנו מגדלים כל שנה בין 300 ל- 400 דונם עגבניות מזן שמכיל הרבה ליקופן. זהו חומר המשמש את הרפואה לטיפול במחלות שונות. העגבניות שלנו נשלחות למפעל של גן שמואל, שם הן הופכות לרסק, שעובר לתעשיות מכתשים בבאר שבע, שם מזקקים את הליקופן וממנו מפיקים תרופות טבעיות.

אנחנו גם מגדלים אפונה ושעועית צהובה שהולכות לסנפרוסט. מגדלים גם תירס בכמה מחזורים, חלקו תירס תחמיץ לפרות. מגדלים גזר בשותפות עם שלוחות. וכבר כמה שנים שאנחנו מגדלים אבטיח. השנה גידלנו חיטה והיו לנו יבולים טובים. ככלל, לא קל להיות חקלאי בישראל. יש תנודות עולמיות גדולות שמשפיעות, ויש קשיים שמערימה המדינה ... וצריך לנווט בין כל אלה. לנו יש יתרון בכך שיש גיוון בגידולים, כך שאם גידול אחד מפסיד שנה אחת, גידולים אחרים מכסים עליו.

יתרון נוסף הוא שאצלנו גידולי השדה והמטעים הם תחת אותה מטרייה, אותו ניהול, אותו צוות עובדים, והדבר מקל על הניווט בין שני התחומים. יתרון שלישי הנגזר מהקודם, הוא בניוד עובדים. העובדים יכולים באותו יום עבודה לעבור מעבודת שדה לעבודת מטע, וזהו ניצול מירבי של יום העבודה.

צוות העובדים בענף הוא חסכוני ומצומצם: **אמיר וייס** (כפר רופין) הוא איש המים של כל הענף, **אבי איטח** (שלפים) שאחראי על המטעים, **יונתן ביכובסקי** שאחראי על גידולי הגד"ש, **חמזי סאלח** (מוקייבלה) שאחראי על עיבוד השדות, **מיכה סלע** שאחראי על אחזקת הכלים. **ליאת לוי** בהנהלת חשבונות ו**אלון רבטל** המנהל. העובדים שלנו הם תאילנדים ומשתלמים – סטודנטים מרואנדה שמגיעים הנה ללמוד חקלאות.

השנה החלו ללמוד בכיתה א' 16 ילדי קבוצת צבעוני המתוקים

שלום
כיתה א'

ילדים שלנו

איזה רגע מרגש ילדים נפלאים.
היום אתם עוברים מילדי גן לילדים בחינוך החברתי,
ילדים בוגרים, עצמאים, בטוחים ויודעים
וגם קצת חוששים ומתרגשים.
היום אתם הופכים לקבוצה - קבוצת צבעוני.
זאת הקבוצה שתהיה שלכם לתמיד.
קבוצת חברים שלפעמים כמו אחים.
מאחלים לכם שתמשיכו לצבור חוויות, ליצור, לבייף וללמוד.
תזכרו שאנחנו תמיד פה בשבילכם לכל דבר שתצטרכו.

מאמינים בכם, סומכים עליכם ואוהבים תמיד,

ההורים

כתבה קרין מרום לטקס קבלת הילדים בבית שקד

קבוצת צבעוני

בניה ויינר

תמר שוורץ

איירה גוזלן

יהב שלום

ירדן ביכובסקי

איילה בר שלו

רונה גרינברג

תמר לסקי

קבוצת צבעוני

יעל מרום

לב ארי גרינשפון

עוז טובין

מיקה קרונר

מאיה כץ

גל רוטמן

שני דותן

נור בז'רנו

עם רוני גופר לרגל הגיעה לגיל 80

כשאת מסתכלת מרום גילך, עם הפרספקטיבה שצברת כאשת חינוך, כאם וכסבתא, איך הייתה הילדות בקיבוץ של שנות ה-40 ואילך?

הילדות בקיבוץ זכורה גם לי וגם לדני כילדות מאושרת. אהבתי את החופש שניתן לנו, את הבגרות והאחריות אליה נדרשנו כילדים. התייחסו אלינו כאל "בוגרים קטנים" וזה מאוד מעניק ומכבד. אבל – כאם – כאבתי מאוד את "הסירוס" שלקינו בו כהורים, שחלק גדול מדי בחינוך ובליוי גידול הילדים ניטל מאיתנו, מבלי שהרגשנו שזה "לא נורמלי". עברתי חוויה מתקנת עם הנכדים.

מהם השינויים החשובים והמהותיים ביותר שעשה הקיבוץ?

השינוי החשוב ביותר, לדעתי, היה בתפיסה מה מקומם של ההורים בגידול ילדיהם – ותודה לכל המצטרפים "העירוניים" לקיבוצנו, ששמו את המראה מול עינינו ולימדו אותנו מה זה נקרא להיות הורים.

וברור שאחד השינויים החשובים ביותר הוא מבנה הקיבוץ, שבבגרות ורגישות, ידענו להכניס את השינויים הללו תוך התחשבות בכלל הדעות, בהאטת הקצב, כך שיתאים למירב האנשים, ובהבטחת עתיד כולם.

האם קיבוץ ניר דוד הוא קיבוץ מוסיקלי? והאם תחום המוסיקה טופח / מטופח מספיק בקיבוץ?

קיבוצנו לא היה קיבוץ מוזיקלי במיוחד, אולם ידע לגייס, להפעיל ולהסתפק בכוחות המקומיים לאורך שנים רבות. אבל מה שקורה היום זה ממש נס – מציאות מרגשת ומלהיבה שהתאפשרה רק הודות למגוון האנושי העצום שידענו לטפח כאן. אם היה מונח כזה "יותר מדי מוזיקלי", אפשר היה להגיד זאת עלינו כעת....

לסיום, משפט אחד שמזקק את האופי הניר דודי

לדעתי, מה שאפיין אותנו כל השנים, היה פלורליזם – קבלה והכלה של אנשים, משימות, בעיות ומשברים, כאשר ברוב המקרים המוטו היה "עם הפנים אל החבר" ועל כך אני מברכת תמיד.

שמעה ומלאת הערכה: סמדר יחיאלי

עצי הפרי שלנו מניבים את פירות הסתו

עץ הצ'ה של משפחת יחיאלי

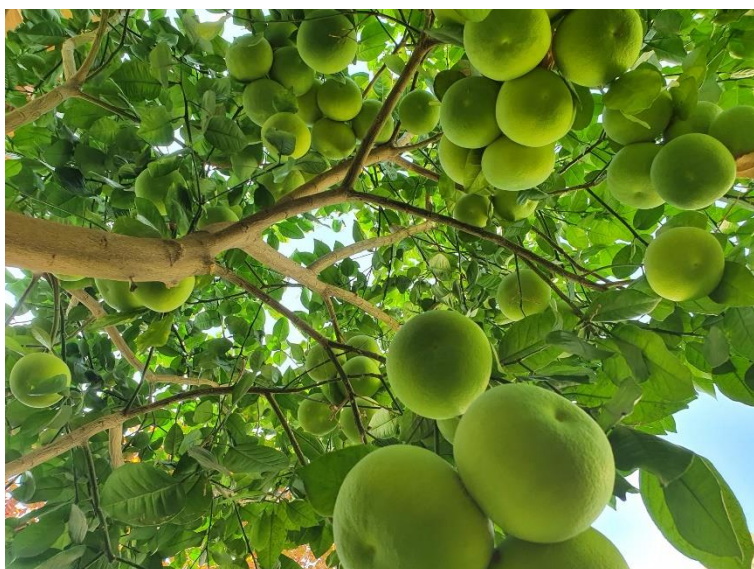

גוג'י ברי של אריה ורחלי ששון

אתרוג הודי. בשמו העממי: Buddha hands (ידיי בודהה)
של רון וגלי אשכנזי

אוקטובר 2022

מהבוסתן של אמיר והילה גלמן, עם כיוון השעון:
פומלית, קלמנטינת "אור", זית מזן קורטינה, תאנה

עץ פומלות של יעלי וחיים נפתליס
יעלי מעידה כי הן הפומלות הכי טובות בקיבוץ

על החרוסטים

חן שלם שאל אותי אם אני יודעת מדוע נהוג בתל עמל להכין חרוסטים בסוכות. להלן המעט שמצאתי:

מיהודית אייל המידע הבא:

"חרוסט" (Chroost) – משמעו "פריך" בפולנית

נהוג להכינו בחנוכה

פניתי אל **דבורה יואב** כי אימה, **סוניה גלמן**, הייתה מכינת החרוסטים בקיבוץ. וזה מה שהיא מספרת:

לא רק אימא שלי הכינה חרוסטים, גם **דבורה גלזר**. פעם שאלתי את דבורה גלזר מדוע מחברים בין החרוסטים וסוכות. היא לא ידעה ושיערה שפעם ראשונה עשו את המאכל הזה בסוכות, ומאז הפך למסורת.

המתכון של סוניה (דבורה מכינה אותו בכל סוכות עם הנכדים):

מתכון מהאינטרנט:

3 ורבע כוסות קמח + חצי שקית א. אפיה

1 חב' קטנה קמח תופח

4 חלמונים + 1 ביצה

5 חלמונים

חצי כוס שמן

חצי כוס שמן

2 כפות סוכר

קורט מלח

1 כף ברנדי

2 כפות קוניאק

כף תמצית וניל

לקישוט:

1 חצי כוס מים

100 גרם אבקת סוכר לקישוט

5 חב' סוכר וניל לקישוט

אופן ההכנה (המשך המתכון מהאינטרנט)

1. שמים את כל החומרים בקערה ולשים, עד לקבלת בצק גמיש וחלק. מניחים מכוסה להתפחה קלה למשך כחצי שעה
2. על גבי משטח עבודה מקומח, מחלקים את הבצק לארבעה חלקים, מקמחים אותם קלות ומרדדים כל חלק לעלה בעובי 5 מ"מ
3. לוקחים סכין חדה וחותכים לרצועות ברוחב 4 ס"מ
4. מחממים את השמן לחום גבוה, לוקחים כל רצועה ומגלגלים אותה כמו בורג בצורה של ביסלי ומכניסים 2-3 יח' בכל פעם לשמן העמוק, עד להזהבה, למשך כחצי דקה - דקה, מוציאים בעזרת כף מחוררת ומניחים על גבי צלחת מרופדת בנייר סופג
5. שופכים למסננת את אבקת הסוכר וסוכר הווייל ובוזקים מלמעלה

אופן ההכנה (המשך דבורה יואב):

מרדדים לעלה דק ויוצרים ממנו רצועות. יוצרים חתך קטן במרכז כל רצועה. משחילים בעדינות את אחד הקצוות של הבצק בחתך ומיישרים, או עושים "קשר".

אצלנו ניתן למצוא חרוסטים בסוכות בקונדיטוריה, מעשי ידי דורית שריקי ונגה ברייר.

צילום: אורה קורן,
(מהאינטרנט)

חג המים – חג האסי

במסורת היהודית נהוג לחגוג בימי חג הסוכות את ניסוך המים. מקור מנהג הוא בנסיכת (יציקת) מים על המזבח בבית המקדש. את המים נהגו לשאוב ממעיין הגיחון (מכאן השם הנוסף: שמחת בית השואבה). עם השנים נהפך המנהג לשמחה המונית בחוצות העיר, מלווה בשירה וריקודים. לפי ויקיפדיה, בקיבוצים רבים חוגגים את "חג המים" כצפייה לשנה ברוכת גשמים.

בקיבוצנו, לחג המים שורשים עמוקים שנחשוף אותם כאן, והם קשורים בטבורם לאסי. זהו חג לאסי שהטיב רבות עם הקיבוץ הצעיר ומוכה החום, שפילס בעקשנות יוצאת דופן דרכים לפתח חקלאות וגידולי בעלי חיים, והאסי היה לו לעזר.

יהושע לוריא סיפר לדגנית פרג ב-1986:

פעם אחת בתולדות הקיבוץ, כשהייתי בוועדת תרבות, ארגנתי חג מים. החלטתי שמכיוון שתל עמל שוכנת על מים רבים, פלגי מים, זה המקום לקיים פה חג מים פעם בשנה. זה יכול להתאים לתאריך של תקופת שמחת תורה בו נהגו בימי קדם לחגוג את שמחת בית השואבה. אך מכיוון שאין לנו בית מקדש, אנחנו לא יכולים לחוג אותו, זה יהיה מגוחך שנקרא לזה כך. אנחנו רצינו לקרוא לזה חג המים. כמוזיקאי הכרתי את "שירי מים בארץ", שהלחין יהודה שרתוק. חשבתי שזהו בסיס טוב לחג. לקחתי את ועדת תרבות איתי וביצענו מין חג כזה: השתמשנו באסי לא בתור מקום לתחרויות שחייה, זה לא עלה אז בדעתנו, לא היינו כל כך ספורטאים. ברחבה היורדת לבריכת הילדים שמנו חבילות קש שורות, שורות לקהל. על הבריכה הקטנה שמנו לוחות והבריכה הפכה לבמה. על הבמה הופיעו נגנים וזמרים בשירים הללו. היה גם פטיפון, שקט אמנם כי לא היתה הגברה, ונגנו גם את סימפונית המים של הנדל, ושמנו לפידים על המים. זה היה מקסים. החברה' השיטו על פני האסי עצים עגולים ועליהם הדלקנו מעין צלב עץ שעליו שקים טבולים בנפט. האש והמים ביחד היה משהו אדיר, לצלילי מוזיקת המים של הנדל עם הפטיפון הזה עם הידית. הקהל היה שקט ושמעו את המוזיקה. אחר כך השטנו גונדולות כאלה והאנשים שרו. ודאי שזה לא היה כל כך משוכלל. אני לא יודע מדוע לא היה לזה המשך, כי לפי דעתי, אנחנו צריכים לעשות טקס של ממש בחג המים כי אנחנו בעצם יושבים על פלגי מים ואין עוד ישוב כמונו שיושב על פלגי מים.

משה להב סיפר לדגנית פרג ב-1986:

את יודעת על תרבות האסי בימינו. אנחנו כבר עשינו ניסיונות של חגיגות מים לפחות לפני 40 שנה. גם חגגנו את שמחת בית השואבה. קודם כל, לא עשינו ספורט מים כמו שעושים עכשיו, אלא ניסינו לעשות תכנית תרבותית. מקום הריכוז שלנו היה על יד קבוצת הדקלים היחידים שהיו פה (צמוד לברכה בחוף הילדים). כשאנחנו באנו הם כבר היו, היחידים שהיו פה. בחגיגת בית השואבה התאספנו שם, הכנסנו סירה לתוך האסי וקבוצת אנשים ישבה בתוך הסירה עם חליליות ועשתה תכנית אמנותית. היה לנו פרד לבן, אפילו הפרד השתתף בחגיגה. הוא משך טסים לאורך החוף. אלה היו החגיגות הראשונות שלנו שהיו קשורות באסי. נדמה לי שפעמיים עשינו את זה.

צילום: ארכיון ניר דוד

זו הייתה ההתחלה, ובמשך השנים נערכו עוד אירועי תרבות על האסי, וזכורות השנים בהם בנו ההורים הצעירים מתקנים שונים על המים והילדים חגגו את חג המים שלהם, במהלך חול המועד סוכות.

כוח הריפוי של האסי

(מתוך סיפורי השנים הראשונות שהחברים סיפרו לדגנית פרג, 1986)

אלה שפיר: יש לאסי גם ערך בריפוי. את יודעת מה זה אסי בארמית? זה מרפא. (אסי – רפא. מכאן המילה אסותא – מרפא, רפואה). יש במים אחוז גבוה של מינרלים ולזה יש סגולה רפואית. אין לזה ערך כמו שאפשר לנצל במעיינות בטבריה, אבל מהסוג הזה. וגם החום של המים שווה בחורף ובקיץ. את זה את יודעת.

לאסי היו הרבה שימושים בשנים הראשונות של הקיבוץ.

הוא היה המקלחת הראשונה של החברים:

איזק פרמינגר: בחומה ומגדל האסי הפך למקום שהתרחצנו בו בחורף ובקיץ כי בחומה לא היו לנו בהתחלה מים זורמים. האסי אז היה מלא סוף וכל הזמן חלמנו על כך שהאסי יהיה נקי ואפשר יהיה להתרחץ בו כמו בבריכת שחייה.

זכריה מוזר: קשה מאוד לתאר את החיים שלנו בלי האסי. שנתיים או שלוש לא היתה לנו מקלחת. המקלחת שלנו היתה באסי. דרך אגב, היינו אז מתרחצים בלי בגדי ים. האסי היה המקום שהיינו קופצים אליו מיד אחרי העבודה ולפעמים בצהרים, בלילה ... תמיד זה היה המרכז הרוחני של תל עמל. הרבה מאוד זיכרונות יש להרבה חברים על הבילויים של היום והלילה ואני חושב שהרבה זוגות התרקמו פה על שפת האסי וכמו שבקיבוצים אחרים היה הגורן במרכז החיים, אצלנו האסי היה המרכז.

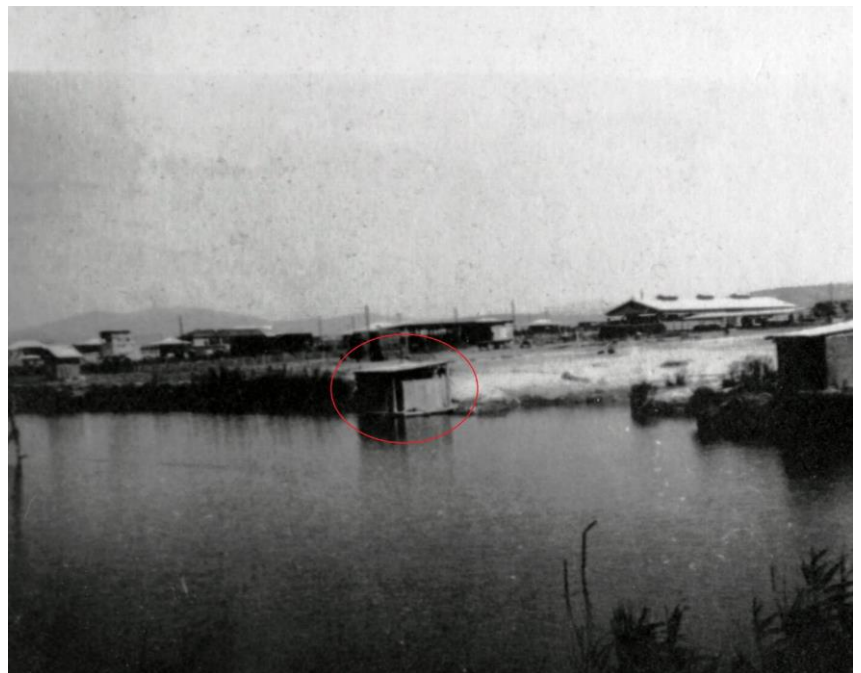
אלה שפיר: המקלחת הראשונה היתה מול החומה בצד השני של האסי. היתה רצפה ונכנסנו בחור והתרחצנו בלי בגדים. אסור היה בגד ים וגם לא היה לנו, כי אסור היה לקנות. וחזרנו, התלבשנו והלכנו. אחר כך העבירו את המקלחת הזאת ליד אולם התעמלות. שמה בנו קצת יותר טוב, מקלחת יותר גדולה וגם כאן היה חור שממנו היו מדרגות והתרחצנו ככה הרבה זמן.

זאב שדמי: היה לנו צריף על האסי, צריף פח. באמצעו היה חור. המים חמים גם בחורף ולא היתה בעיה בתוך המים. הבעיה היתה לצאת החוצה, זה היה קר. אז בנינו חור שממנו עולים ישר אל הצריף. שנתיים התרחצנו כך במקלחת משותפת.

יהושע לוריא: הקמנו על גבי האסי צריף מפחים. בתוך הצריף היה חור מרובע ומשם הוליכו מדרגות עץ לתוך האסי. היינו יורדים דרך המדרגות למטה ושוחים החוצה לאסי, שם התרחצנו.

אסתר נשר: אנחנו התרחצנו באסי. עמד שם מבנה פח עם חור ברצפה בתוכו. נכנסנו לתוך המבנה, שמנו את הבגדים שלנו, המגבות, ונכנסנו דרך החור לתוך האסי. שמה התרחצנו גם בקיץ וגם בחורף. המים היו חמים. זו היתה מקלחת משותפת ואף פעם זה לא הפריע לי. אני גם המשכתי בזה בזמן ההיריון והייתי הולכת כל יום להתרחץ. אפילו בסוף ההיריון, עוד באותו יום, הלכתי לשחות ובלילה נסעתי ללדת. אני יודעת שנורא השתוממו: "מה, איך את עוד הולכת לאסי?" הייתי די שמנה וזה היה די קשה לרדת אבל היינו צעירות ואפשר היה לעשות את זה.

מוקף בעיגול (בסבירות גבוהה),
מבנה המקלחת הראשונה.
צילום: ארכיון ניר דוד

מוקף בעיגול, מבנה המקלחת
השנייה, באיזור שבו עומד היום
אולם ההתעמלות.
צילום: ארכיון ניר דוד

הוא היה מקום מפלט מהחום, והצלה של תינוקות:

צבי בהיר: בשנות ה-40 הראשונות, היו שלושה ימי חמסין עם קרוב ל-50 מעלות. האנשים לא עבדו באותו יום, בבתים כבר אי אפשר היה להיות, אז אני זוכר שכל ההורים ישבו כמעט שלושה ימים בתוך המים עם התינוקות והילדים כי אי אפשר היה להיות בשום מקום. זה היה המקום היחידי שאפשר היה להתקרר בחום הגדול הזה.

אממה פרמינגר: כשבני (פרג) היה בן 11 חודשים היו כמה ימי חמסין. באותו שבוע עבדתי בכרם והגיעו חברים מלמטה, מטירת צבי והודיעו לנו ששם קרו כמה מקרים שתינוקות ממש התייבשו מהחום. כשבאנו הביתה, אברהם דווידזון לקח ממטרה והעמיד אותה על הגג של בית התינוקות, כמו שהיה על גג הלול. אבל באותו יום מהר לקחנו את התינוקות ורצנו לאסי והכנסנו אותם למים והם ממש קמו לתחייה, הם ממש היו מעולפים וכשהכנסנו אותם למים הם מאוד שמחו.

שרה טל: האסי, היה אפשר להגיד, נקודת האור, נקודת המרגוע היחידה שהייתה לנו. היינו רצות מהעבודה כשהיה לנו נורא חם, עם הבגדים, עם הכול קופצים לתוך האסי. לא היתה מקלחת, הלכנו לאסי. הווי, אווירה, מסיבות בערבים, זה היה האסי. והעיקר, אני חושבת שכשהגיעה ההשלמה מפולין והיו להם קשיי קליטה נורא קשים בגלל החום, אז הם רבצו שם כמו ג'מוסים, כמה שרק אפשר היה. בכלל, אי אפשר לתאר את תל עמל בלי האסי.

צילום: ארכיון ניר דוד

הוא היה מקום מפלט מהחום לפרות, לפרידות ולסוסים:

יהושע לוריא: העגלונים שבינינו נכנסו עם הפרדות לתוך האסי ועברו לצד השני. הפרדות נהנו מאוד מהקרירות ביום חמסין ומזה אחר כך הפכנו זאת לנוהג ובמקום לרחוץ את הסוסים והפרדות בצינור, הכנסנו אותם לאסי. אחר כך הנוהג הזה גם עבר לפרות. יש גם תמונה יפה איך הפרות בהמוניהן מתרחצות באסי ואפשר להסתכל בפרצופים שלהן, שהן ממש מחייכות בהנאה. למעשה יום, יום הן קיבלו טבילה. היינו מעבירים אותן במקום הרחב ביותר באסי, על יד החומה. קראנו לזה 'האף', לא רחוק מגשר העפר.

צילומים: ארכיון ניר דוד

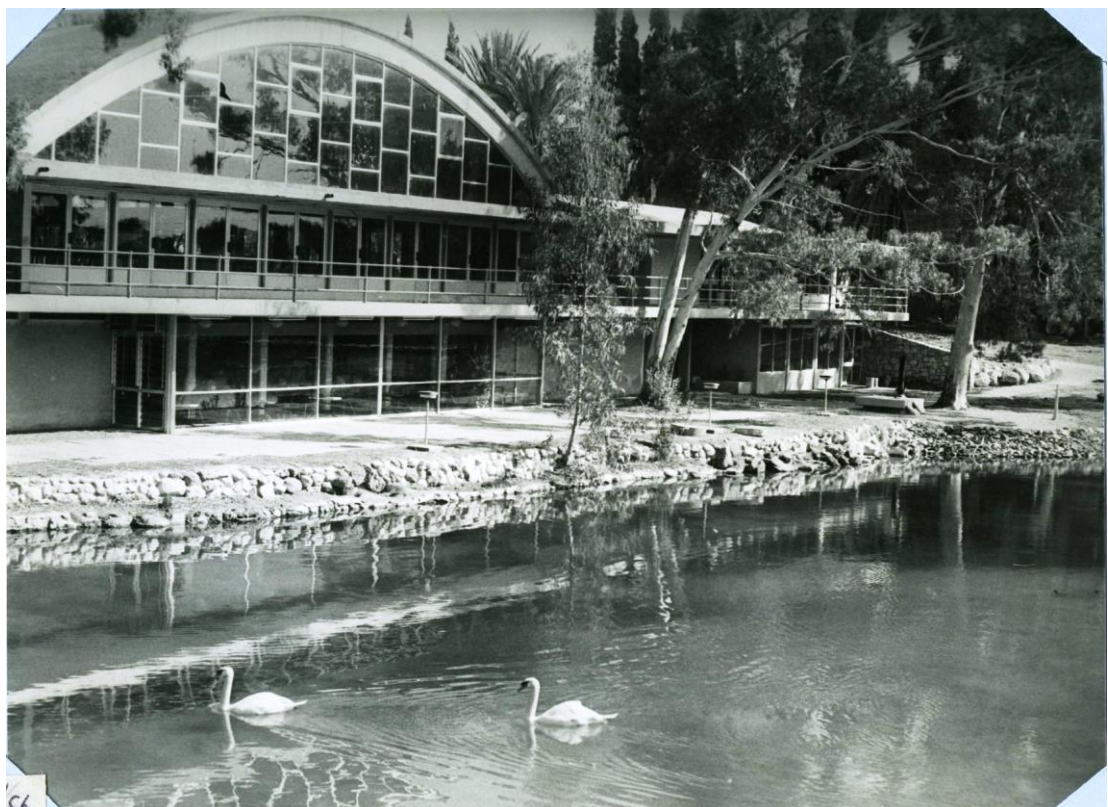
איזק פרמינגר: האסי עזר לא רק לאנשים לחיות, גם לפרות. באותם ימים עוד היתה לנו רפת וזה היה לפני המחלה שחיסלה את הרפת. מחלת הפה והטלפיים היתה מאוד נפוצה אז בארץ ואחת הדרכים למנוע את הדבר היתה ניקיון גוף הפרה.

הוא היה מקום השראה ותרבות:

צבי בהיר: תכננו שבית התרבות יעמוד על גדות הנחל ושמרנו את השטח הרבה מאוד שנים למרות שלא היו לנו מקומות אחרים לבנות. אז בשטח הזה לא הסכמנו לבנות בניינים אחרים כי ידענו שפעם יקום בית תרבות והוא צריך לעמוד ליד הנחל. כשקיבלנו את הכספים הראשונים מהפיצויים, אז כמובן שהיה לנו מקום ושם בנינו את בית התרבות.

איזק פרמינגר: על יד האסי בנינו את בית התרבות. גם בלונדון בית התרבות המרכזי של אנגליה הוא ליד נחל (royal festival hall). בבית התרבות מתקיימות ההופעות התרבותיות השונות ונוסף לזה, המועדון לחבר למטה, שם המסיבות האינטימיות הפרטיות, החתונות. גם כשמסתכלים על המועדון מהצד השני ורואים את האורות והתלבושות החגיגיות ושומעים את השירה, מקבלים רושם של מקום חגיגי ביותר. כך האסי משתתף כאילו בחוויות הציבור והפרט ומוסיף נופך משלו לחגיגה.

יהושע לוריא: אין פלא שאם האסי הוא עורק החיים שלנו, אני לא הייתי מסכים לגור בעברו השני. הציעו לי דירה חדשה פעם ולא הסכמנו. עצם העובדה שאנו עוברים יום, יום את האסי, את הגשר, ורואים את האסי, זה חתיכת חיים. אפשר להבין מדוע הקימו את בית התרבות, המועדון לחבר ובית הזיכרון "יד לבנים" על שפת האסי.

צילום:

ארכיון ניר דוד

הוא היה מקום להפטר מזיהומים ופסולת:

יהושע לוריא: כאשר הקמנו את הצריפים הראשונים שלנו בקיבוץ (עוד לא בתים, רק צריפים), היינו די דלפונים. חיינו מתקציבים של הסוכנות והענפים עוד לא הכניסו לנו יבולים שיכולנו להתקיים מהם. אז וויתרנו על רצפה. עלה בדעתנו רעיון, דווקא הבחורות שלנו יזמו אותו, לרפד את האדמה בשטיחים. מכיוון שלא היו לנו עדיין שטיחים פרסיים באותה תקופה, הן לקחו **שקים של זבל כימי**, היו שקים לבנים של זבל כימי מסוים. הן היו חותכות את השק לשניים ופורשות אותו. אבל הריח של הזבל הכימי והלכלוך... אז הן היו רוחצות את השקים באסי. היינו משרים את השקים האלה באסי במשך לילה ויום ואחר כך מכבסים יפה, יפה, מנערים והשקים נהיו שטיחים. האסי שימש אותנו גם **לניקיון לול התרנגולות**: היו שם דרגשים שעליהם התרנגולות היו מטילות. אז במקום לקרצף אותם כמו שהיום עושים או לשטוף אותם בצינורות, היינו מביאים אותם אל האסי. הדרגשים היו שטים קצת על המים והבחורות שעבדו בלול שפשפו אותם יפה, יפה.

חילק גולדוונדר: עבדתי במדגרה. כל פעם שהייתה בקיעה היינו מוכרחים לחסל את **הקליפות של הביצים ואת האפרוחים שלפעמים לא התבקעו**, אז זרקנו אותם לאסי, והם היו לאוכל אהוב על הדגים. היו חברים שבאותו מקום היו באים באופן מיוחד לדוג והיו מצליחים מאוד.

צילום: ארכיון ניר דוד

נוהר רבטל – סיכום חג סוכות תשפ"ג

בחג סוכות השנה הוחזרתי תחת איומים לצוות החג. אחרי שכמעט סגרנו עשור עם חג האסי (השנה היינו אמורים לציין 11 שנים), הילה פנתה אלי וביקשה שאצטרף לצוות החג, וכאמור אחרי שסירבתי הוחזרתי באיומים.

בין יתר הדברים שאיתם התמודדנו בשנים האחרונות, נוספה הצביטה בלב בסוכות, ועם האנרגיה הזאת הגעתי לצוות.

למזלי נפלתי על כמה אנשים רציניים: **תומר מורגן**, **מעין אביגד** וכאמור – **הילה** הלא נגמרת. אז איך בונים חג שהיה שיא השיאים? איך מתקרבים לגבהים? הייתי מאוד סקפטית. אבל –

מישיבה לישיבה, מרעיון לרעיון התחילה להתגבש תוכנית שהייתה בה נחמה וכך חגגנו בשני אירועים משמחים חג שהחזיר את התקווה.

התחלנו בהקמת סוכה נהדרת מול גן ניצן וקישוטה. וכאן בעיקר מגיעה תודה גדולה **למטר נפתליס** שאירגנה והובילה את כל נושא קישוט הסוכה!

התחלנו בערב למבוגרים בלבד – כשגיירנו את "אוקטובר־פסט", כשבמקום בירה – יין (תומר, מבטיחים שבשנה הבאה תהיה גם בירה) ובמקום הנקניקיות – קיגל... הערב התחיל במשחק בינגו מסחרר נושא פרסים (מי זכה בכרטיס הטיסה?) בהנחיית מעין אביגד שהצליח, למרות ההרכב האנושי, להרים אותנו לגבהים של שמחה. מיד בתום הבינגו שכולנו מבוסמים מיין וקיגל פצחנו בקריוקי שמח מאוד. לא נרשמו כישרונות חדשים לקהילה אבל הזמרים המתנדבים היו מפתיעים גם אתכם.

לצערנו ולשמחתנו לערב זה לא הגיעו המון אנשים. לצערנו – כי היה ערב, כמו שנהוג לומר – לפנתאון, לשמחתנו – השאיר לנו יותר יין.

מילה אחת קהילה יקרה – מי שלא היה בערב הזה הפסיד ערב שעוד ידובר בו.

האירוע השני היה צריך לתת מענה למסורת של חג האסי. תיזָזנו בין המון רעיונות – ממגלשות על הדשא ועד בימבות מיובאות מטאיוואן – מה עושים??

ויכוחים לתוך הלילה, חקר אטרקציות, וווצאפים לא נגמרים ואז הפיצוח – אוהלים! בדשא פסלים! נשמע די פשוט ולא הכי מלהיב אבל הלכנו על זה.

ובערב איזה יופי!! אוהלים בחצי גורן, דיסקו משמח, טיול אופניים (שמעתי שהיה טור־דה־חן רציני), סרטים לקטנים, כסאות נוחים לגדולים וקהילה שמחה על הדשא – כמה פשוט ככה מוצלח.

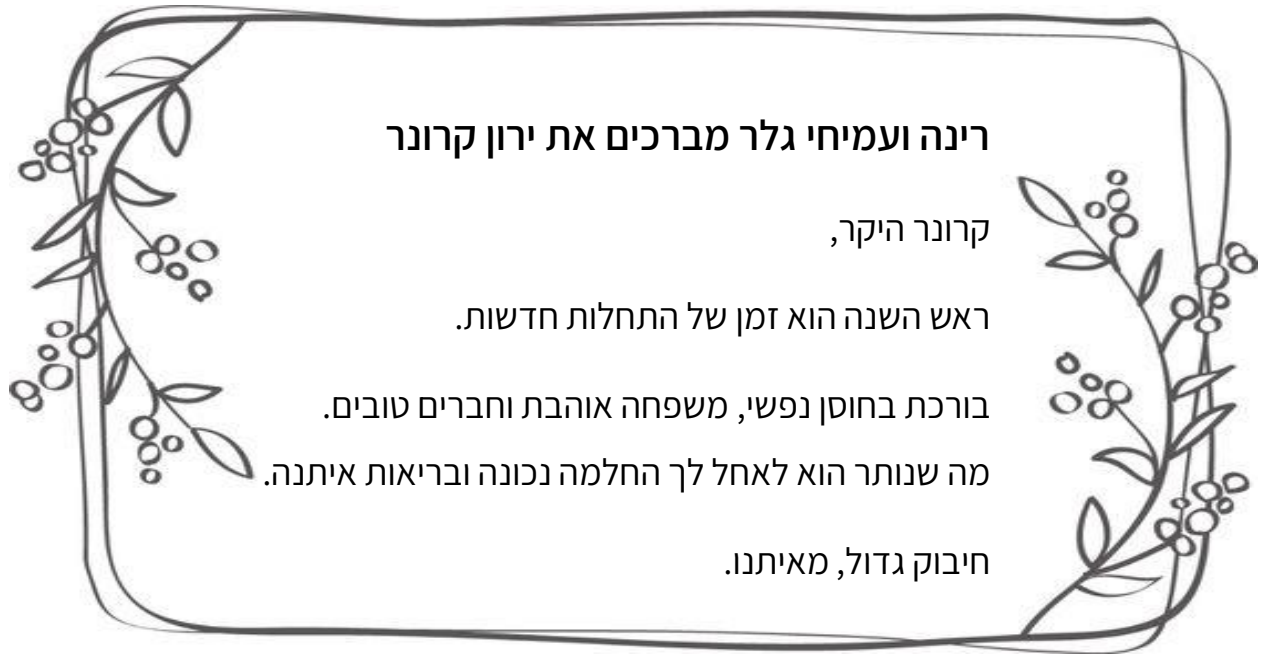
האמת, שאף אחד מהימים לא היה יכול להיות כל כך מוצלח ללא **תומר ומעיין** – גם בשלב החלומות ועוד יותר שלב הביצוע – הם הקימו ופירקו הכל!!! שני אנשים תולים, מביאים, פורסים – תודה גדולה לשניהם על המסירות והמאמץ.

תודה גדולה ל**אמנון טובין** שפשוט בלעדיו לא היינו יכולים לזוז! נענה לכל בקשה – המון תודה. לאחת והיחידה – **הילה דגני** המופלאה שאין שום מחסום או שער שהיא לא יודעת לדלג בקלילות מעליו, וכמובן במיטב המסורת של מנהלת תרבות – היא שם הראשונה להגיע והאחרונה ללכת. זכינו בכ הילה.

ולכם קהילה יקרה – אל תפספסו בשנה הבאה!!!

החלמה מהירה לירון קרונר

בעלון הקודם "פיקששתי" את הברכה לירון, שהיא רלוונטית גם החודש.
היא מובאת כאן והקהילה כולה מצטרפת לאיחולי ההחלמה:

משפחת קרונר אל הקהילה

הקהילה יקרה;

בחודשים האחרונים אבא (ירון) נמצא במצב רפואי מורכב וברצוננו להודות לאנשים המופלאים שעוזרים לנו, נותנים כתף ותמיכה.

לדליה שמושקוביץ היקרה, על הטיפול המסור בכל יום ובכל שעה.

ליפה יכין שאין כמותה, אם צריך את הגלבוע מזיזה בשבילך.

לרוני בקל היקר שתרם, בנה והרכיב לאבא רמפה חדשה. תודה איש יקר.

לצוות הנהגים המסור שבפיקודה של יפה הסיע את אמא בסמטאות הצרות של נצרת: אמנון טובין, דדה

שוורץ, ספי פרי, אמירה צסלר, בני פרג, דובי תמיר, אשר לבני, דודו לבני, יעלי נפתליס, רינה גלר,

סמודי, דני גופר, אפרים רבינוביץ, מנחם עדי, רוני בקל ועמרם שורר.

תודה גדולה לבתיה אזולאי, רקי שרון, ג'ין רבינוביץ, רינה גלר וסמודי על הארוחות המדהימות. אתן

צריכות לפתוח מסעדה.

לחברינו היקרים דורון ונירית, מנחם וחנה, עמיחי ורינה על התמיכה הרבה.
לגברי איכנוולד היקר שהוא למעשה כמו משפחה.
למור עמיחי הנהדרת שמנצחת על הניירת.
למירי בקל וספי פרי על תכנון השיפוץ.
לנוהר רבטל ואלה מורגן על התמיכה והעזרה.
לשכנינו היקרים אמנון טובין, גלעד ועליזה זוהר.
לענת יבין ולצוות בית הבריאות.

ולכל החברים, המבקרים, השואלים, המציעים עזרה ותמיכה בעת צרה.
תודה לכם אנשים מופלאים.
תמיד נזכור זאת. משפחת קרונר

יפה יכין מבקשת לעדכן את הציבור:

התרמת דם

ביום שני 31.10.22

בין השעות 16:00 – 20:00

במועדון המדגרה

מוזמנים חברים מעל גיל 18

יש להצטייד בתעודת זהות

הכניסה עם מסכה

עינת אזולאי – פרויקט ספסל של שכבת כחל

ספסל חדש משקיף על האסי, מהגדה הדרומית. עשו אותו נערות ונערים משכבת כחל, שסיימו שנת מצווה באוגוסט.

הם בחרו לצייר על הספסל את האוטובוס לטיול שלהם לנחל חוורים כי הרגישו ששם היו הכי מגובשים והם זוכרים את הנסיעה כחווייה טובה מאוד.

בגב הספסל מצויירת ציפור כחל, כשם הקבוצה, ולידה משפט משיר של זמר שהם אוהבים שקוראים לו "טונה". המשפט "אם בא לך לעוף / אל תביטי למטה" מתקשר גם לשם השכבה; ציפור, מעוף, חופש.

בחרנו למקם את הספסל במקום שרואים ממנו את האסי, ונעים יהיה להשקיף ממנו. את פרויקט הספסלים מנחה מספר שנים לימור פלג מבית השיטה, עינת אזולאי ועפרי קצב ליוו.

צילומים: נעורים

סיכום שנת מצווה

16.9.2022

קצת אחרי תחילת שנת הלימודים ולפני ראש השנה, התאספנו, המשפחות של בני ובנות שנת המצווה, לערב מרגש ומהנה לסיום שנת המצווה.

לאירוע המרגש נבחר חוף נחשולים. יום שישי אחה"צ, עברנו בהתרגשות את השער הצהוב (!) של קיבוץ נחשולים וצעדנו לחוף הים לבילוי משפחות משותף. שמחנו בים ויחד אכלנו ארוחת ערב בסגנון פיקניק משותף ולסיום – פעילות מיוחדת עם חול צבעוני שנתנה מקום ליצירתיות ולייחודיות של כל אחד בתוך עיגול משותף לכולם.

להלן הברכה שהוקראה באירוע.

שירי פירדמן – ילדים וילדות שלנו, בנות ובני נוער אהובים,

בוגרי שנת המצווה תשפ"ב

רשמית מסתיימת היום שנת המצווה. שנה של מעברים מילדות לנעורים. יצאנו לדרך עם תכנית שנתית אליה הצטרפתם אתם, ובקבוצות משימה העברנו ועברנו תחנות ופעילויות משותפות במהלך השנה.

זוכרים?

- התחלנו בפעילות 'תשליך' בה כל אחד השליך מעליו את מה שבחר.
- המשכנו ליצירת "קפסולת זמן" שבה כל אחד הכניס חפץ או מילים משמעותיים עבורו. נזכור יחד לפתיחת הסיום בשנת י"ב...!
- בראש השנה פתחנו בעשיה למען הקהילה ואירחתם את קפה מצווה – בית קפה לכלל הקהילה לכבוד השנה החדשה.
- יחד הכנו בקונדיטוריה עוגות ומאפים והבאנו אותם עם ברכות וחיוכים לחיילים במוצב היפו ששומרים עלינו יומם וליל.

- במדרחוב יום העצמאות התארגנתם בתורנויות ותפעלתם תחנות ודוכני אוכל באופן מעורר התפעלות.
- הורים וילדים, יצאנו למסע לילי לאור ירח מלא בנחל חווארים. התמודדנו עם החושך ולמדנו לתת אמון, הליכת בדד בערוץ חשוך, תוואי דרך לא ברור, חששות, עליות וירידות, עייפות, רעב ... התמודדתם בגבורה עד שהגענו לזריחה בקבר בן גוריון בשדה בוקר!
- שנת הלימודים הסתיימה, והחופש נוצל לפרויקט העשייה שלכם למען הקיבוץ – פרויקט ספסל! יחד תכננתם וצבעתם ספסל יפיפה למען קהילת ניר דוד עם מדריכות הנעורים ולימור האומנית.

ו... הגענו לאירוע הסיום המשותף!

חוותם כיף ועשייה מהנה, חוויתו אנחנו רגעים מרוממי רוח ונפש, בהם ראינו אתכם במלוא האנרגיה, הנתינה והעשייה. היו גם רגעים קשים, שהפעילות לא התאימה או הזמנים היו מאתגרים או סתם לא התחשק... כל זה, חלק ממסע ההתבגרות שלכן ושלכם:

להתמודד גם כשקשה, להתאמץ ולהוציא מעצמי יותר ממה שחשבתי שאפשר. למצוא את ההזדמנויות לעשות לא רק בשביל עצמי אלא גם בשביל משהו שגדול ממני – הקבוצה, החברה, הקהילה, הסביבה, המדינה.

כל אחד ואחת מכם בתהליך התבגרות והתפתחות אישית, מפתח את האישיות הייחודית שלו. כולנו חלק מקהילה בקיבוץ שלנו, חלק מאזור ומרחב, חלק מהמדינה שלנו. אחריותנו לטפח, לפתח ולתרום כדי שהמציאות תהיה טובה יותר, צודקת, נכונה, להשפיע במקומות שאנחנו יכולים ולמצוא הזדמנויות שמאפשרות.

היתה זו שנה של מעברים והכריות, שנה של התבגרות, התגבשות ולמידה.

המסע לא נגמר. המשיכו בדרככם וצעדו בה ב בטחה, היו נכונים ליהנות מהדרך, להתאמץ בעליות לפסגות חדשות, לבחון שבילים לא מוכרים, להתנסות, לטעות ולתקן. היו תמיד קשובים לערכים שטבועים בכם ולמצפונכם ולכו לאורם.

תודה להורים שיזמו והובילו, להורים שליוו ותמכו. תודה לעינת האלופה ואיתה עידו ועופרי על הובלת פרויקט ספסל ויצירת חיבורים בין שנת המצווה ושנתכם הראשונה בנעורים.

אוהבים אתכם ומאמינים בכם תמיד, ההורים

מיכה לוי – על שריפה וביטוח

חברים יקרים,

כפי שבוודאי כולכם יודעים, בזמן שהותנו בחו"ל פרצה בבית שלנו שריפה, חוויה בהחלט לא נעימה ולמזלנו חברה טובה הצליחה בשלב מוקדם להקטין נזק וחברים טובים טיפלו באירוע מול הביטוח וחברת הניקיון עד חזרתנו לארץ.

אם תשאלו אותי מה ניתן לעשות כדי לנסות למנוע אסון שכזה, אענה לכם שלדעתי אין כאן תשובה חד-משמעית.

על דבר אחד אוכל להמליץ וזה לשים גלאי עשן בבית. במקרה שלנו זה לא היה יעיל שכן לא היינו בבית והחלונות היו סגורים, אבל תארו לכם שכן היינו בבית והיינו ישנים...

בכל אופן, הסיבה שאני כותב את הדברים זה בעיקר כדי להעיר את תשומת ליבכם לנושא הביטוח. אני יוצא מנקודת הנחה שלכל חברי הקיבוץ יש ביטוח על הבית והביטוח נעשה דרך "ביטוח חקלאי". הביטוח מורכב משני סעיפים: 1. **ביטוח מבנה**. 2. **ביטוח תכולה**. לא כל חברת ביטוח מציעה גם לבטח את תכולת הבית (ואכן המרכיב הגבוה בביטוח הוא לגבי שלמות המבנה). הביטוח שהציעה לנו חברת "ביטוח חקלאי" כולל גם את תכולת הדירה, ובו אני רוצה להתמקד.

ביטוח תכולה נעשה, אם אתם זוכרים, (אני לא זכרתי) ע"י שמאי שביצע סקר. לאחר שזה בוצע נשלח לנו הסקר לאישור. הסקר מפרט את ערך הנכסים שהוערכו ע"י השמאי ואם היו לנו הערות על אי אלו פריטים, היינו אמורים לערער בעת קבלת העתק של הסקר.

אני בספק אם היה מישהו שערער על הסקר שלו, אך אל דאגה חברים, זה לא מאוחר עדיין.

אני מציע לחברים, למי שאכפת לו כמובן, לפנות לחברת הביטוח שלנו: "ביטוח חקלאי" ולבקש את הסקר של הבית שלו. תקבלו למייל רשימה שנערכה בעקבות הסקר שנעשה בזמנו. זאת ההזדמנות לעבור בתשומת לב על כל הפריטים שמפורטים בסקר ולעדכן אם יש צורך. לדוגמא: אם ראיתם שרשום ליד פריט מסויים ערך כספי נמוך בהרבה ממה שאתה סבורים, יש לבקש לעדכן ברשימת התכולה. אותו הדבר לגבי פריטים שרכשתם בשנים האחרונות מאז ביצוע הסקר, ואינם נכללים בו. הוספתם מזגן, החלפתם מטבח, קניתם פריט יקר – דאגו שכל אלו יצטרפו אל ביטוח תכולת הבית שלכם.

את הפנייה לביטוח חקלאי ניתן לעשות טלפונית: 04-680-0244 או במייל: orit@ck-insure.com ולבקש

שיעבירו לידיכם את הסקר שנעשה לדירה שלכם. אני רוצה לציין שהדברים מתואמים עם החבר **מורי**

כנעני, מנהל "ביטוח חקלאי" חבר קיבוץ חולתה.

שאלות

- חיים נפתליס שואל

כידוע, למפתחות של הדפיברילטורים המפוזרים בקיבוץ אין גישה קלה ונוחה לשימוש מידוי. (הם מאחורי חלונות עשויה מפלסטיק קשיח).

פניתי לנוהר לפני כחודשיים פלוס לפתרון הבעיה. היא אמרה שתעביר את הטיפול לאשר אינדיך שאחראי על הנושא.

מאז כאמור, זרמו הרבה מים באסי ופתרון אין.

אני נחרד למחשבה שמישהו יזדקק דחוף לדפיברילטור והישועה נמצאת בעין אבל אין גישה אליה.

- אשר אינדיך, צח"י, משיב

אכן, העובדה שמכשירי הדפיברילטורים אינם נגישים לשעת חירום, יוצרת פרדוקס. אלו מכשירים יקרים מאוד, וחשוב להגן עליהם מגנבות (לאחרונה אירעו מעשי גניבה של דפיברילטורים משובים וקיבוצים במועצה) או ממעשי וונדליזם. לכן המפתח לקופסא נמצא מאחורי חלונות פֶּרֶסְפֶּקְס. כבר קרה אצלנו שהיה צורך במכשיר, והאדם שהגיע אל הקופסא עשה את מה שצריך לעשות בזמן חירום: לקח אבן וניפץ את החלונות.

מאז הפנייה לנוהר חיפשנו את הפתרון היותר שמיש. בימים האחרונים הגיעו פטיושונים והותקנו על דופן ארונות הדפיברילטור.

.
אני מזכיר שפריצת החלונות היא במקרה חירום בלבד. במידה והחלונות נפרצה, חשוב לעדכן אותנו.

שלא נזדקק

סמדר יחיאלי – סוגיית שיפוץ בית התרבות

לאחר שיחת הקיבוץ שהתקיימה לאחרונה בנושא בית התרבות, מצאתי לנכון להדהד את הקולות שנשמעו בה.

לא אכנס לשאלות בנוגע למקורות המימון שעל הקיבוץ להוסיף (על הסכום שחברת הביטוח העבירה), סוגיה שקיבלה נפח עיקרי בשיחה. ההסתייגויות, החששות, הלבטים – לגיטימיים וכל אחד יצביע על פי עמדתו.

אני רוצה להתייחס לקולות שהפחיתו מחשיבותו של בית התרבות (משום מה קראו לו לא פעם ולא פעמיים "בית עם", והוא לא כזה. הוא מרכז של תרבות), שספרו את הימים בשנה שבו הוא פתוח. בעיני הראייה הזו שגוייה. בית התרבות אינו פיל לבן. האנשים שעושים תרבות (על צורותיה השונות) יודעים כמה פעילות מתרחשת בו "מאחורי הקלעים"; כלומר בחזרות, בהכנות, בהלבשה, באיפור, במשרד – כל אלו מתרחשים גם הם בבית התרבות. בחודש של הצגה האורות כמעט אינם נכבים במבנה הזה. ראינו בו סרטים, שמענו הרצאות, ועוד ועוד.

קהילה זקוקה למרכז תרבות, אשרי קהילה שעומד לרשותה מבנה מתאים, יש מעט מאוד ישובים באיזור שלנו שנהנים ממבנה כזה. בשנים האחרונות היעדר בית התרבות, הביא לביזור של חיי התרבות, והביזור הזה לא הטיב עם התרבות. הוא פגע ברמה ובמוטיבציה של מתנדבי התרבות. נכון, בית התרבות על כל אגפיו לא נוצל באופן מספק, וגם סבל מהזנחה מסויימת. אחזקתו אינה זולה, אבל הקהילה צריכה להתעקש על השיפוץ שיחזיר אותו לפעילות, ויחזיר לנו איזה מרכז שאבד לנו בשנים האחרונות.

חיים נפתלים – המלצה על הספר "נישאר פה לעולם; סיפורו של קיבוץ

שנקרע מבפנים" מאת עומר עינב

הסופר, בן קיבוץ בית אלפא, כותב על ההיסטוריה של ערש הולדתו. לא כהיסטוריון מרוחק ומנוכר הוא כותב, אלא מדם ליבו. ניכר בספרו שהאירועים עליהם כתב נוגעים בנימי נפשו למרות שכיום אינו חי יותר בקיבוץ. אפשר להוציא חבר מבית אלפא אבל אי אפשר להוציא את בית אלפא מהחבר, כפי שבא לידי ביטוי גם בנפשם של הגולים לרמת יוחנן...

הספר מתאר את הקרע שהתרחש בשני קיבוצים: בבית אלפא וברמת יוחנן. בשיאו, מספר חברים עזבו את ביתם ועברו לקיבוץ השני.

הסופר ירד לפרטי פרטים, חפר ונבר בארכיונים השונים ועשה עבודה רצינית ביותר. לטעמי הוא קצת הגזים בפירוט חיבוטי הנפש של הגיבורים ויש קטעים שאם לא היו נכתבים לא היה נגרע דבר מהראיה הכוללת של הטרגדיה.

אני מודה שעד קריאת הספר לא הייתי מודע למה שהתרחש בקיבוץ השכן שלנו בשנות ה-40. לאחר שקראתי את ספרו של אסף ענברי – הספר האדום, פחות הופתעתי מהטירוף האידיאולוגי שאחז באנשים לפני 80 שנים. אבל טירוף זה טירוף ואין בלתו. היום לא ניתן להבין זאת אחרת.

ואיך זה נוגע לנו? נוגע גם נוגע!

קיבוץ תל עמל מואשם בעקיפין ואברהם יפה באופן ישיר בהקמת קן השומר הצעיר בבית אלפא, מה שהיווה טריגר לקרע האידיאולוגי שתוצאותיו היו טרגיות.

לנו כניר דוידים, שכנים של בית אלפא ומעורבים חזק בפרשה חובה וראוי לקרוא.

הספר נמצא בספריית ניר דוד.

מזל טוב לבנות ולבן, ילידי אוקטובר

בת 80

רוני גופר

רוני בת שמונים ולא מתכוונת לעצור –
יש עוד עבודה בנירעתק שצריך לגמור.
הפגנות בגשרים, לנקות את הפארק.
לשיר במקהלה, להחליף את המפרק.
לעשות יוגה, פיזיותרפיה. לאכול חצי פרה.
לטייל למרוקו? מה, את צעירה?
הלוואי עלינו את האנרגיה שלך בגיל שמונים.
מקווים שתתחילי להאט לקראת המאה ועשרים.
אוהבים אותך מאוד – פשוט כבר לא סוחבים...
מכל המשפחה, הנכדות והנכדים.

בן 70

גוסטבו ויינר

גוסטבו היקר, ליום הולדת ה-70, רוצים לברך אותך
מכל הלב, הרבה מזל טוב, הרבה הרבה בריאות,
ורגעים של נחת ושמחה עם כל המשפחה.

אוהבים, הילדים הכלות והנכדים

בת 40

לימור שריקי

לימור שלנו; הנה עברו להם 40 שנים, ואנחנו רוצים לאחל
לך שתצליחי להגשים את כול החלומות שלך, שהשנה
הקרובה תהייה שנה טובה יותר מזאת שהסתיימה.
אנו רוצים להגיד לך שאנו גאים בך על ההחלטות
שקיבלת בחיים ועל הדרך שבה את הולכת.

אוהבים וגאים אבא ואימא

בת 20

מאיה רוזנשטיין

מאיה אהובה שלנו, יומולדת 20 זה כבר לא צחוק,
את כבר בוגרת מבחינת החוק.
מאחלים לך שתדעי לעשות בחירות נכונות,
החלטות טובות ואם אפשר בלי הרבה שטויות.
שכל מה שתרכזי יתגשם בדיוק איך שאת חולמת,
כי את נהדרת.

אוהבים אותך עד אין סוף, המשפחה

אילון נצר-גנות

מזל טוב לליאת נצר ולרוני גנות,
מזל טוב לסבתא זהבה וישראל ז"ל,
בהולדת אילון, בן בכור ונכד ראשון!
נולד ב- 5.10.22

באו בברית הנישואין

טל רבינוביץ' נישא לתאיר אפרתי
מזל טוב לזוג הצעיר, להורים ג'יין ואפרים ולכל המשפחה

יעל פלמן נישאה ליהונתן בן עטר. מזל טוב לזוג הצעיר, להורים רוקסנה וגבריאל,
לסבתא אליסיה ולכל המשפחה

נועה סגל נישאה לגל שקד. מזל טוב לזוג הצעיר, להורים רותי ודורו, לסבתא
תלמה ולכל המשפחה

חתונה במשפחת יפה: דליה הרחיקה עד מדינת ניו-יורק, שם התחתן ליאור,
בנם של בני ומריל יפה עם ג'סיקה.
מזל טוב לדני ודליה, לבועז ורע ולכל המשפחה.

ועוד שמחה:

חתונה במשפחת רוזמרין: גיא רוזמרין, בנם הצעיר של טל וארנון, והנכד של יהודית זמיר,
התחתן עם גילי. מזל טוב לכל המשפחה.

לזכר חברינו, הורינו ובנינו שנפטרו

בחודש אוקטובר תשרי – חשון

שם הנפטר	תאריך לועזי	תאריך עברי
בת עמי אשכנזי	6.10.1968	י"ד תשרי תשכ"ט
יעקב גפן	21.10.1972	י"ג חשון תשל"ג
דני ברקוביץ	10.10.1973	י"ד תשרי תשל"ד
גיזה ורדינה	9.10.1981	י"א תשרי תשמ"ב
נורברט כרמי	11.10.1988	ל' תשרי תשמ"ט
אטקה סלפטר	16.10.1992	י"ט תשרי תשנ"ג
קלמן כץ	29.10.1992	ב' חשון תשנ"ג
פרידה שפירא-ארטל	15.10.1994	י' חשון תשנ"ה
יצחק מובשוביץ	11.10.1995	י"ז תשרי תשנ"ו
גולדה יעקבי	3.10.1997	ב' תשרי תשנ"ח
זאב אברהמי	24.10.1997	כ"ג תשרי תשנ"ח
אברהם דודזון	18.10.1998	כ"ח תשרי תשנ"ט
אברהם נשר	18.10.2002	י"ב חשון תשס"ג
אלה (שרה) מאירוביץ'	18.10.2004	ג' חשון תשס"ה
שושנה שריג	1.10.2007	י"ט תשרי תשס"ח
אהרון סגל	23.10.2007	י"א חשון תשס"ח
גבי כרמל	10.10.2008	י"ב תשרי תשס"ט
דוד שחר	5.10.2009	י"ז תשרי תש"ע
יעל זונשיין	27.10.2011	ל' תשרי תשע"ב
אריק ברטל	15.10.2013	י"א חשוון תשע"ד
ירחמיאל דבורקין	22.10.2013	י"ח חשוון תשע"ד
קנט וגנרט	15.10.2014	כ"א בתשרי תשע"ה
לאורה מזור	09.10.2016	ז' תשרי תשע"ז

תשבץ הגיון – הוריקן [אורי קלס]

6		5		4		3	2	1
					8			7
	12		11		10			9
			15			14		13
							16	
19			18					17
	22			21				20
		24		23				
		26						25

הגדרות

מאונך

מאוזן

1. בחרב הוא למד לשקר (4)
2. שן כזו בקירור היא לאוהבי הבשר (7)
- 3 + 9 "מאוזן" למד בסון ושר לבד (4)
4. מספר שחזר עליז (3)
5. במום הזה לטי הם בני תערובת (6)
6. בן המקום שב כשזה מתאפשר (4)
8. בין רכב ליד 2 ולוי יצחק (6)
- 11 + "1 מאוזן" הלהקה של ביל קלינטון (3+6)
12. בארון יש קצין שמחכה ליום הדין (7)
14. יש לי בורג משתנה לענק ולגמדים (6)
17. קוסם עם שני עמודים ומקלל (4)
19. מה נהיר אחרת עם בוא השמחה (4)
21. ב"א הצדיק הזה לא נכנס (3)
24. ראו "22 מאוזן"

1. ראו "11 מאונך"
4. הגו... הזו... ונכשלו בתוך הביצה (5)
7. עשו מטווח ומלאו מקום שיעיף למעלה (5)
9. ראו "3 מאונך"
10. הרגיש שהסחורה במחסן זקוקה לאיש מקצוע (6)
13. באחד האיים כשתחזור יסגור בפניך את הכניסה (4)
15. הוותיק הזה ראה בוטן (4)
16. כשהם בונים מסביב לעיר יש להם מעמד גבוה (7)
17. חתכו מסביב לשישה שהיו נגדו (4)
18. ביר הוא קוסם שינצח (4)
20. קיר יגן ויסתבך עם השותף של אלתרמן (ח) (6)
- 22 + "24 מאונך" מספיק תו כדי לגור בה (4)
23. לילדים היא נוצרה אחרת (5)
25. תפארו אחרת קצת אחרי נחמה (5)
26. הרי הוא נכשל ובהה (3)